

SEKSJON FOR PLAN OG UTVIKLING
Saksbehandler: Åse Holthe

Vår dato
08.05.2017
Deres dato

Vår referanse
17/05411-3 : ---
Deres referanse

Vest-Agder fylkeskommunes svar på høring om ny overordnet del av læreplanen

Vest-Agder fylkeskommunes høringssvar er utarbeidet i samarbeid med Aust-Agder fylkeskommune. De to fylkeskommunene sender separate svar, men innholdet er felles. Vest-Agders høringssvar er drøftet med rektorene ved de videregående skolene, og disse har gitt sine innspill. I tillegg er det drøftet i møte med hovedtillitsvalgte, og behandlet i Hovedutvalg for kultur og utdanning.

Vest-Agder fylkeskommune mener at dette i hovedsak er et solid og godt dokument. Det er helt klart behov for fornying av læreplanens generelle del, og det er fornuftig å legge "Prinsipper for opplæringen" og "Læringsplakaten" inn i et felles dokument. Vi støtter forslaget om å endre navnet til "Overordnet del, verdier og prinsipper".

Inndelingen i tre hovedområder/kapitler som er forankret i formålsparagrafen er et godt grep, som bidrar til å gi dokumentet legitimitet. Organiseringen av temaene, fra eleven i samfunnet, via elevens læring og utvikling, til skolens praksis skaper sammenheng i teksten. Verdier, særlig i kapittel 1, bør ha en stor plass i skolen, og vi håper at ny overordnet del vil bidra til det.

KAPITEL 1

- a) Det globale perspektivet i høringsutkastet er svakt. Dokumentet bruker begrepet "medborger", men sier ikke noe om elevens rolle som "verdensborger". I punkt 1.2. legges det stor vekt på norske minoritetskulturer, mens innvandrernes positive påvirkning på den norske kulturen ikke nevnes. For mange elever oppleves den kulturelle påvirkningen fra nyere innvandrergupper mye nærmere enn påvirkningen fra f.eks. kvener og skogfinner.
- b) Miljøbevissthet og bærekraft behandles to steder. Teksten i punkt 1.5. er sterk og konkret, og gir tydelige føringer for skolens arbeid på dette området. Vi kommer tilbake til temaet under kapittel 2.

KAPITEL 2

- a) Bærekraftig utvikling er et av de tre tverrfaglige temaene under punkt 2.6. Vi mener at begrepet "bærekraft" her brukes for smalt. Bærekraftig utvikling gjelder ikke bare det fysiske miljøet, selv om dette naturligvis er sentralt. Det handler også om menneske og

Folkestyre – kompetanse – samarbeid

samfunn, og dette bør komme tydeligere frem.

- b) Vi savner "Det arbeidende mennesket" fra nåværende generell del. Elevenes ansvar er nevnt bare noen få steder i høringsforslaget, og dokumentet bærer preg av å springe ut fra en rettighetskultur. Individuelle rettigheter for alle elever er selvfølgelig viktig, men må balanseres med individuelle og kollektive plikter og ansvar.
- c) Fraværet av "Det arbeidende mennesket" vises også i at yrkesfagopplæringen ikke har fått en selvstendig plass i dokumentet. Det bærer i for stor grad preg av en teoriskoletradisjon. Et avsnitt om relevans som en verdi i opplæringen, kan gjøre yrkesfagopplæringen mer synlig i dokumentet. Sammenhengen i hele opplæringsløpet, fra grunnskole til vitnemål eller fag-/svennebrev, bør også komme tydeligere frem.

KAPITEL 3

- a) Vi er glad for at skolens profesjonsfellesskap har fått så stor plass i dokumentet. Dette er et viktig område, som tidligere sjeldent har vært nevnt i skolens styringsdokumenter. Vi ønsker imidlertid at betydningen av lærersamarbeid, og lærernes felles ansvar for elevene kommer tydeligere frem. Skoleledelsens betydning bør også fremheves sterkere.
- b) Punkt 3.1 har overskriften "Tilrettelegging for den enkelte elev". Begrepet "tilrettelegging" brukes ikke i opplæringsloven, der heter det "tilpasset opplæring". Dette er en godt etablert begrep i skolen, og vi anbefaler at det samme begrepet brukes i ny overordnet del.
- c) Teksten under punkt 3.1 om tilrettelegging/tilpasset opplæring er vag og lite konkret. Dette temaet blir fremstilt mye mer presist i nåværende generell del: "Utgangspunktet for oppfostringen er elevenes ulike personlige forutsetninger, sosiale bakgrunn og lokale tilhørighet. Opplæringen skal tilpasses den enkelte. Større likhet i resultat skapes gjennom ulikhet i den innsats som rettes mot den enkelte elev". Vi mener at noe av det samme bør stå i ny overordnet del.

GENERELLE INNSPILL

Språk

- a. På side 2 står det nevnt hvem som skal lese og bruke dokumentet. Ikke alle disse er akademikere, og språket bør være så enkelt og presist som mulig. Dokumentet har i hovedsak en god og hensiktsmessig språkdrakt, men deler av det kan være vanskelig for noen lesere. Et eksempel: "For enkelte elever kan manglende grunnleggende ferdigheter eller utfordringer av kognitiv, sosial, emosjonell eller kulturell karakter også

hindre faglig progresjon" (s. 12). Slike setninger kan være vanskelige å forstå, og bør skrives om.

Presentasjon

- a. Generell del fra 1993 vakte internasjonal oppsikt med sin utradisjonelle utforming. Vi savner det visjonære og grensesprengende i forslaget til ny overordnet del. Nå vil ikke overordnet del skille seg ut i flommen av dokumenter som skolen må forholde seg til. Vi anbefaler derfor at man ser på om noen av grepene fra generell del kan videreføres.
- b. Dokumentet bør ha en form som hjelper leseren å orientere seg i teksten. Dette kan blant annet gjøres ved at de tre hovedområdene presenteres i innledningen. Hvis overordnet del skal fungere etter hensikten, som et aktivt dokument i skolens hverdag, må det kunne brukes som et oppslagsverk. Brukerne må kunne slå opp i dokumentet for å finne ut hva det sier om et spesifikt tema. Slik det er formet nå, må man lese gjennom mye tekst for å finne det man leter etter. Underoverskrifter som raskt kan vise hva avsnittene handler om, vil være til stor hjelp. Det bør også legges inn noen modeller og punktlister for å lette tilgjengeligheten.
- c. Skaperglede, kunst, kultur og estetikk har en sentral plass i teksten, men dette gjenspeiler seg ikke i selve dokumentet. Gode og relevante illustrasjoner vil gjøre dokumentet mer tiltalende, og bryte opp monotonien i teksten.

Implementering

- a. For at verdier og prinsipper i overordnet del skal bli brukt aktivt i opplæringen, må de reflekteres i kompetansemålene i all fag. Det må være en tydelig sammenheng mellom overordnet del, de tverrfaglige temaene og de nye kompetansemålene, slik intensjonen fra KD er.
- b. Videregående opplæring er underlagt et rigid timetellingsregime. Skolene må dokumentere at elevene har fått det læreplanfestede timetallet i hvert enkelt fag. Vi er klar over at verdier og prinsipper i overordnet del skal inngå i opplæringen i fag. En del av emnene er imidlertid så store og overgripende at det er lite hensiktsmessig å begrense dem i en faglig ramme. Vi ønsker derfor at videregående opplæring får anledning til å omdisponere 5 % av det samlede timetallet. Det vil bidra til å styrke dannelsesaspektet ved opplæringen, og signalisere at arbeidet med etikk og verdier har en egenverdi, ut over læringen i fag.

Med vennlig hilsen

Arly Hauge
Fylkesutdanningssjef

